



Kunnan menettely asiakirjapyyntöä käsittelyssä

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerille 29.4.2023 osoittamassaan kantelussa arvostellut Asikkalan kunnan rakennusvalvonnan menettelyä asiakirjapyyntöön vastaamisessa. Kantelun mukaan hän on 6.12.2022 lähettänyt sähköpostitse kunnalle asiakirjapyyntöä, joka oli koskenut erään kunnan toimitetun lausunnon liitettä, mutta hän ei ollut vielä maaliskuussa 2023 tekemiensä muistutusten jälkeenkään sitä saanut.

SELVITYS

Asikkalan kunta on 20.6.2023 antanut siltä pyytämäni selvityksen.

VASTINE

Kantelija on antanut vastineensa hankitusta selvityksestä.

RATKAISU

Oikeusohjeita

Perustuslain 12 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu. Jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ja tallenteesta.

Hallintolain (434/2003) 7 §:ssä säädetään hallinnon palveluperiaatteesta. Pykälän 1 momentin mukaan asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomainen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti.

Kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain (304/2003) 17 §:n 1 momentin mukaan viranhaltijan on suoritettava virkasuhteeseen kuuluvat tehtävät asianmukaisesti ja viivytyksettä noudattaen asianomaisia säännöksiä ja määräyksiä sekä työnantajan työnjohto- ja valvontamääräyksiä.

Tiedon antamisesta viranomaisen asiakirjasta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999, jäljempänä julkisuuslaki).

Julkisuuslain 14 §:n 2 momentin mukaan tiedon asiakirjan sisällöstä antaa se viranomaisen henkilöstöön kuuluva, jolle viranomainen on tämän tehtävän määrännyt tai jolle se hänen asemansa ja tehtävänsä vuoksi muuten kuuluu.

Julkisuuslain 14 §:n 3 momentin mukaan, jos virkamies tai muu 2 momentissa tarkoitettu henkilö kieltäytyy antamasta pyydettyä tietoa, hänen on: 1) ilmoitettava tiedon pyytäjälle kieltäytymisen syy, 2) annettava tieto siitä, että asia voidaan saattaa viranomaisen ratkaistavaksi, 3) tiedusteltava asian kirjallisesti vireille saattaneelta tiedon pyytäjältä, haluaako hän asian siirrettäväksi viranomaisen ratkaistavaksi, sekä 4) annettava tieto käsittelyn johdosta perittävistä maksuista.

Julkisuuslain 14 §:n 4 momentin mukaan kyseisessä pykälässä tarkoitettu asia on käsiteltävä viivytyksettä, ja tieto julkisesta asiakirjasta on annettava mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön.

Arviointi

Asikkalan kunnan selvityksen mukaan kantelijalle ei ole voitu antaa hänen pyytämäänsä asiakirjaa, koska sitä ei ollut selvittelyistä huolimatta kunnasta löytynyt. Kunta on 30.5.2023 ja 5.6.2023 ilmoittanut kantelijalle, ettei hänen pyytämäänsä lausunnon liitettä ole.

Julkisuuslain 14 §:n 3 momentissa säädetään edellä selostetuin tavoin muun muassa, että jos virkamies kieltäytyy antamasta pyydettyä tietoa, hänen on muun ohessa ilmoitettava tiedon pyytäjälle kieltäytymisen syy, annettava tieto siitä, että asia voidaan saattaa viranomaisen ratkaistavaksi ja tiedusteltava asian kirjallisesti vireille saattaneelta tiedon pyytäjältä, haluaako hän asian siirrettäväksi viranomaisen ratkaistavaksi. Asia on lisäksi käsiteltävä pykälän 4 momentin mukaan viivytyksettä.

Edellä mainittu julkisuuslain 14 §:n 3 momentin säännös soveltuu vakiintuneen laillisuusvalvontakäytännön mukaan myös tilanteisiin, jossa viranomaisen hallussa ei ole pyydettyä asiakirjaa (ks. esim. [apulaisoikeuskanslerin ratkaisu OKV/3411/2021](#)).

Vaikka Asikkalan kunnalla ei ilmoituksensa mukaan ole ollut kantelijan tarkoittamaa ja pyytämää asiakirjaa, häneltä olisi tullut tiedustella, haluaako hän asian siirrettäväksi viranomaisen ratkaistavaksi. Asiakirjapyyntö olisi tullut lisäksi käsitellä viivytyksettä ja viimeistään julkisuuslaissa säädetyssä määräajassa. Asikkalan kunnan menettely asiassa ei ole ollut julkisuuslaissa säädetyllä mukaista.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Asikkalan kunta ei ole käsitellyt asiakirjapyyntöä julkisuuslain 14 §:ssä edellytetyin tavoin.

Kiinnitän Asikkalan kunnan huomiota julkisuuslain menettelysäännösten noudattamiseen asiakirjapyyntöjen käsittelyssä.

Asia ei anna aiheutta muihin toimenpiteisiin.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Esittelijäneuvos

Outi Kostama